

Nr. 1/2025

Finansieringsordning for investeringer i beredskapsmateriell

Et faktaark i serien om økonomisk regulering av strømnetselskaper

Nettselskapene kan søke Reguleringsmyndigheten for energi (RME) om tillegg i inntektsramme for egne investeringer i beredskapsmateriell.

Nettselskapene har en rekke direkte reguleringer de må følge, blant annet krav til beredskap som er regulert i kraftberedskapsforskriften¹. Det er tilsynsmyndigheten i NVE som følger opp at nettselskapene etterlever disse reguleringene.

Innteksreguleringen² skal bidra til at nettselskapene gjennomfører pålagte beredskapstiltak på en kostnadseffektiv måte.

På grunn av teknikaliteter i kostnadsnormmodellen³, kan nettselskaper som investerer i beredskapsmateriell komme dårligere ut i de sammenlignende analysene, og dermed risikere å oppnå en lavere avkastning på sin investerte kapital.

RME har som mål at nettselskapene ikke skal tape økonomisk på å oppfylle kravene til sikring og beredskap. En egen finansieringsordning for investeringer i beredskapsmateriell bidrar til dette.

OM ORDNINGEN FOR SÆRSKILT FINANSIERING AV BEREDSKAPSMATERIELL

Gjennom ordningen for særskilt finansiering av beredskapsmateriell⁴ kan nettselskaper søke RME om et tillegg i inntektsramme for finansiering av sine beredskapsinvesteringer.

To kriterier må være oppfylt for at RME skal kunne godkjenne søknaden:

1. Materiellet har en gjenanskaffelsesverdi på minimum 500 000 kroner, og
2. materiellet er gjort tilgjengelig for andre KBO-enheter (Kraftforsynings beredskapsorganisasjon) gjennom REN sin beredskapsdatabase⁵.

Det første kriteriet sørger for at det kun er relativt store komponenter som kan særbehandles. Dette inkluderer blant annet transformatorer eller aggregat i regionalnettet. Slike komponenter har ofte en lang leveringstid og kan

¹ Forskrift om sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen (kraftberedskapsforskriften) - Lovdata

² Les mer om innteksreguleringen i faktaark 1/2021

³ Les mer om kostnadsnormmodellen i faktaark 4/2021 og 5/2021

⁴ Les mer om ordningen og bakgrunn for denne i EØ notat 3/2011

⁵ Beredskapsdatabase - REN

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) skal sikre en effektiv overføring, omsetning og bruk av energi. Oppgavene følger av energiloven og underliggende forskrifter, samt Eldirektiv III og tilhørende forordninger. RME arbeider for å sikre at det utarbeides gode løsninger i det nordiske og europeiske kraftmarkedet. RME er også reguleringsmyndighet etter naturgassloven.

Hovedkontor
Middelthunsgt. 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo
Telefon: (+47) 22 95 95 95
rme@nve.no

kreve noe mer oppfølging og vedlikehold gjennom lagringstiden.

Det andre kriteriet bidrar til å redusere sårbarheten i kraftforsyningen. Et felles beredskapslager reduserer bransjens totale kostnader til beredskapsmateriell, og bidrar til at utskifting eller reparasjon av ødelagte komponenter kan skje raskere enn ellers.

For beredskapsmateriell som oppfyller kriteriene, vil RME sende varsel om vedtak om et tillegg i inntektsramme for det aktuelle nettselskapet med hjemmel i forskrift om strømnetselskapenes inntekter⁶ § 3-5 fjerde ledd. Selve vedtaket om tillegg i inntektsramme blir fattet i vedtak om førstkommende inntektsramme.

HVORDAN BEREGNER RME TILLEGGET I INNTEKTSRAMME FOR INVESTERINGER I BEREDSKAPSMATERIELL?

RME kan fastsette et tillegg i inntektsramme for en bestemt investering i beredskapsmateriell. Dette tillegget skal dekke kostnader som ikke vil bli dekket gjennom fremtidige inntektsrammer fastsatt på ordinært vis.

Den gjeldende reguleringen innebærer at i de to første årene etter en investering får nettselskapene inntektsøkninger som fullt ut tilsvarer deres økte avskrivninger og en avkastning tilsvarende referansearenten⁷ på de nye investeringene. Deretter består inntektsrammene av 30 % kostnadsdekning og 70 % kostnadsnorm. Engangstillegget må derfor beregnes ut fra hva selskapet ikke får dekket gjennom den vanlige inntektsrammefastsattelsen.

De sikre inntektselementene fra en investering er:

- avskrivninger og avkastning de to første årene
- 30 prosent av avskrivninger og avkastning på fremtidige inntektsrammer
- en større andel av kalibreringspotten⁸ som følge av at avkastningsgrunnlaget øker

Engangstillegget i inntektsrammen blir beregnet som differansen mellom investeringsbeløpet og nåverdien av den sikre fremtidige inntektsstrømmen, når denne diskonteres med referansearenten.

⁶ Forskrift om strømnetselskapenes inntekter (nettinntektsforskriften) - Lovdata

⁷ Les mer om referansearenten i faktaark 8/2021

⁸ RME kalibrerer kostnadsnormene slik at nettbransjen oppnår full kostnadsdekning og en rimelig avkastning over tid. Les mer om kalibreringen i faktaark 4/2021.

Nåverdien av inntektsstrømmen vil variere avhengig av når på året den aktuelle investeringen er gjort. Vi gjør derfor to beregninger: en hvor investeringen er foretatt 1.1 og en hvor investeringen er foretatt 31.12. Kompensasjonen baseres på snittet av de to beregningene.

Tillegget i inntektsrammen vil variere med referansearenten, levetiden på investeringen, størrelsen på kalibreringspotten, og antakelser vi gjør med tanke på vekst i bransjens kostnads- og avkastningsgrunnlag. Historisk har tillegget i inntektsramme utgjort opp mot 50 prosent av investeringsbeløpet.

KOSTNADER TIL BEREDSKAP INNGÅR I GRUNNLAGET FOR INNTEKTSRAMMENE

Drifts- og investeringskostnader knyttet til sikrings- og beredskapstiltak inngår i grunnlaget for inntektsrammene på samme måte som drifts- og investeringskostnader til andre typer tiltak.

Materiell som er relevant i henhold til beredskapslovgivningen kan aktiveres i nettselskapenes balanse på samme måte som vanlige nettinvesteringer. Dette gjelder på tross av at anleggene ikke er satt i drift. Dette betyr at beredskapsmateriell inkluderes i avkastningsgrunnlaget som danner grunnlaget for nettselskapenes årlige avkastning.

VARELAGER INNGÅR IKKE I GRUNNLAGET FOR INNTEKTSRAMMENE

Varelager eller lagerbeholdning inneholder utstyr og materiell som nettselskapene har tilgjengelig på lager. Utstyret er normalt ikke knyttet til et bestemt prosjekt eller en arbeidsordre, men er innkjøpt for å inngå i fremtidige prosjekter ved behov. Varer på lager er ikke under tilvirkning, men er ferdig til å tas i bruk.

Hovedregelen i inntektsreguleringen er at det kun er nettanlegg i drift som genererer avkastning, med unntak av beredskapsmateriell som på kort varsel skal kunne erstatte nettanlegg i drift. Lagerbeholdningen inngår derfor ikke nettselskapenes kostnadsgrunnlag eller avkastningsgrunnlag.

HVORFOR ER DET BEHOV FOR SÆRSKILT FINANSIERING AV BEREDSKAPSMATERIELL?

Over tid dekker inntektsrammen nettselskapenes kostnader ved drift og avskrivning av strømnettet, og gir en rimelig avkastning på investert kapital. Dette premisset gjelder for hele nettselskapets virksomhet, inkludert kostnader og investeringer knyttet til beredskap.

Hva som er en rimelig avkastning, vil imidlertid variere mellom nettselskapene, da den henger sammen med selskapenes individuelle kostnadseffektivitet.

Når et selskap har investert i reservemateriell eller sikringstiltak, vil balansen og de årlige driftsutgiftene til vedlikehold bli større enn for selskaper uten slike investeringer. Dette slår spesielt uheldig ut for nettkomponenter som ikke er tilkoblet kraftsystemet og som derfor ikke inngår i oppgavevariabelen i de sammenlignende analysene i kostnadsnormmodellen.

Alle nettselskaper har et ansvar for å oppfylle kravene til sikring og beredskap, og alle vil derfor ha kostnader knyttet til slike tiltak. Det er også rimelig å anta at relativt like nettselskaper har de samme sikringsbehovene. Vår sammenlignende analyse sørger for at relativt like selskaper blir sammenlignet mot hverandre. På et generelt grunnlag gir kostnadsnormmodellen gode insentiver til effektiv anskaffelse av beredskap for alle selskaper, som også kommer kundene til gode gjennom lavere nettleie.

Det er først når et nettselskap foretar en større investering i beredskapsmaterieell, og samtidig tilgjengeliggjør beredskapsmateriellet for andre nettselskaper, at den relative ulempen i kostnadsnormmodellen gir utslag. I slike tilfeller ønsker vi ikke at nettselskapet skal tape økonomisk på tiltaket, derfor har de mulighet til å søke om tillegg i inntektsramme for større investeringer i beredskapsmaterieell.

RELEVANTE REGELVERK OG DOKUMENTER

Relevante bestemmelser i *Forskrift om strømnetselskapenes inntekter (nettinntektsforskriften)* - Lovdata:

- Fastsettelse av årlig inntektsramme: § 3-5

Relevante forarbeider:

- EØ-notat 3/2011